

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(факультетська вибіркова навчальна дисципліна)

ФІНАНСИ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Розробник:
Чумак Валентина, професор кафедри фінансів, банківської справи
та страхування, к.е.н., доцент

Полтава 2021 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Фінанси суб'єктів малого підприємництва
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	факультетська вибіркова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Чумак Валентина, к.е.н., доцент <i>Контакти:</i> 12 каб. (корпус факультету обліку та фінансів) <i>e-mail:</i> valentyna.chymak@pdaa.edu.ua тел. 095 645 61 41 сторінка викладача https://www.pdaa.edu.ua/people/chumak-valentyna-dmytrivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	072 Фінанси, банківська справа та страхування <i>ОПП Фінанси, банківська справа та страхування</i> 071 Облік і оподаткування <i>ОПП Облік і оподаткування</i> 052 Політологія <i>ОПП Політологія</i> за освітньо-професійною програмою Політологія підготовка здобувачів вищої освіти 2021 року набору СВО Бакалавр здійснюється лише на денній формі навчання 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська) <i>ОПП Філологія</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Навчальні дисципліни, які передують вивченню дисципліни Фінанси суб'єктів малого підприємництва – відсутні

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: набуття теоретичних знань і практичних навичок щодо здійснення фінансової діяльності суб'єктів малого підприємництва.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення змісту і напрямів фінансової діяльності суб'єктів малого підприємництва; оволодіння методами й інструментами фінансування малих підприємств та оцінювання вартості бізнесу; оволодіння методами фінансового планування, оцінювання фінансового стану; вивчення особливостей оподаткування та аналізу суб'єктів малого підприємництва.

Компетентності:*Загальні:*

ЗКФК01. Здатність виявляти та вирішувати прикладні задачі та проблеми у професійній діяльності, приймати обґрунтовані рішення.

ЗКФК05. Здатність використовувати критичне мислення в професійній сфері.

ЗКФК06. Володіння управлінськими навичками для вирішення професійних завдань.

Програмні результати навчання:

ПРФК04. Знати й розуміти сутність фінансових явищ і процесів, особливості діяльності суб'єктів фінансового середовища, їх роль в досягненні цілей розвитку суспільства.

ПРФК05. Оцінювати та аналізувати фінансову, облікову, економічну, маркетингову інформацію, застосовувати фінансово-економічні методи та інструменти для розв'язання практичних завдань у професійній діяльності.

ПРФК06. Проводити діагностику фінансового стану підприємницьких структур за інформацією фінансової звітності, визначати вплив факторів на рівень і динаміку соціально-економічних показників, правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма ЗС(ФК) бд 2021				заочна форма ЗС(ФК) бз 2021			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Тема 1. Основи фінансів суб'єктів малого підприємництва	12	2	2	8	12	2	-	10
Тема 2. Фінансування суб'єктів малого підприємництва	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 3. Оцінка вартості бізнесу	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 4. Фінансове планування на малих підприємствах	14	2	4	8	14	-	-	14
Тема 5. Оподаткування суб'єктів малого підприємництва	16	2	4	10	16	2	2	12
Тема 6. Особливості обліку та аналізу суб'єктів малого підприємництва	16	2	4	10	16	-	-	16
Тема 7. Фінансове інвестування суб'єктів малого підприємництва	12	-	2	10	12	-	-	12
Тема 8. Ризики та страхування в малому бізнесі	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 9. Фінансова санація та банкрутство малих підприємств	14	2	2	10	14	2	2	10
У т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота для заочної форми навчання)	-	-	-	-	30	-	-	30
Усього годин	120	16	24	80	120	6	4	110

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання (денна форма)

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Аудиторна контрольна робота	Разом
	Опитування	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи			
			підготовка рефератів	виконання практичних завдань		
ПРФК04	5	8	3	6	13	35
ПРФК05	4	14	2	6	9	35
ПРФК06	-	14	-	6	10	30
Разом	9	36	5	18	32	100

Форми контролю результатів навчання (заочна форма)

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Аудиторна контрольна робота	Разом
	Опитування	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи			
			підготовка рефератів	виконання індивідуальних завдань		
ПРФК04	5	6	10	10	4	35
ПРФК05	5	7	10	10	3	35
ПРФК06	-	7	-	10	13	30
Разом	10	20	20	30	20	100

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти денної та заочної форми навчання згідно з робочим та навчальним планом – залік.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
(для здобувачів вищої освіти денної форми навчання)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом	
	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи			аудиторна контрольна робота ³
			підготовка рефератів ¹	виконання практичних завдань ²		
Тема 1. Основи фінансів суб'єктів малого підприємництва	1	4	5	18	32	5
Тема 2. Фінансування суб'єктів малого підприємництва	1	4				5
Тема 3. Оцінка вартості бізнесу	1	4				5
Тема 4. Фінансове планування на малих підприємствах	1	4				5
Тема 5. Оподаткування суб'єктів малого підприємництва	1	4				5
Тема 6. Особливості обліку та аналізу суб'єктів малого підприємництва	1	4				5
Тема 7. Фінансове інвестування суб'єктів малого підприємництва	1	4				5
Тема 8. Ризики та страхування в малому бізнесі	1	4				5
Тема 9. Фінансова санація та банкрутство малих підприємств	1	4				5
Підготовка рефератів (т. 1-9)						5
Розв'язування задач (т. 1-9)				18	18	
Аудиторна контрольна робота № 1 (т. 1-4)					16	16
Аудиторна контрольна робота № 2 (т. 5-9)					16	16
Разом	9	36	5	18	32	100

¹ протягом семестру здобувачі вищої освіти денної форми навчання виконують один реферат (максимум 5 балів) за темами навчальної дисципліни. При цьому бали в журналі виставляються окремою позицією в кінці семестру;

² протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують практичні завдання (задачі) по кожній темі навчальної дисципліни (максимум 2 бали за тему). При цьому бали в журналі виставляються сумарно окремою позицією в кінці семестру;

³ протягом семестру передбачено написання двох аудиторних контрольних робіт (максимум 16 балів за кожну роботу). При цьому бали в журналі виставляються окремою позицією.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
(для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом	
	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи			аудиторна контрольна робота ³
			підготовка рефератів ¹	виконання індивідуальних завдань ²		
Тема 1. Основи фінансів суб'єктів малого підприємництва	-	-	20	30	-	
Тема 2. Фінансування суб'єктів малого підприємництва	-	-			-	
Тема 3. Оцінка вартості бізнесу	-	-			-	
Тема 4. Фінансове планування на малих підприємствах	-	-			-	
Тема 5. Оподаткування суб'єктів малого підприємництва	5	10			15	
Тема 6. Особливості обліку та аналізу суб'єктів малого підприємництва	-	-			-	
Тема 7. Фінансове інвестування суб'єктів малого підприємництва	-	-			-	
Тема 8. Ризики та страхування в малому бізнесі	-	-			-	
Тема 9. Фінансова санація та банкрутство малих підприємств	5	10			15	
Підготовка рефератів (т. 1-9)			20		20	
Виконання індивідуальних завдань (контрольна робота)				30	30	
Аудиторна контрольна робота				20	20	
Разом	10	20	20	30	20	100

¹ протягом семестру здобувачі вищої освіти заочної форми навчання виконують один реферат (максимум 20 балів) за темами навчальної дисципліни, при цьому бали в журналі виставляються окремою позицією;

² протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують індивідуальне завдання (контрольна робота, максимум 30 балів), при цьому бали в журналі виставляються окремою позицією;

³ протягом семестру передбачено написання однієї аудиторної контрольної роботи (максимум 20 балів за роботу), при цьому бали в журналі виставляються окремою позицією.

**Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти
(денна форма)**

Форма оцінювання	Граничні межі балів	Вимоги до знань та умінь
Опитування	0-1	<p>1 бал - у випадку правильної, повної й чітко викладеної відповіді, що свідчить про високий рівень знання та розуміння предметної області фінансової діяльності суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>0,5 бала – у випадку неповної, але в цілому правильної відповіді, що вказує на достатній рівень знань та розуміння предметної області фінансів суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>0 балів – у разі неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу й нерозуміння предметної області фінансової діяльності суб'єктів малого підприємництва</p>
Виконання вправ на практичних заняттях	0-4	<p>4 бали - здобувач вищої освіти отримує за розв'язані на практичних заняттях задачі у випадку правильного розв'язання задачі та належного її оформлення, що свідчить про високий рівень здатності використовувати знання й практичні навички у фінансовій діяльності суб'єктів малого підприємництва для прийняття ефективних управлінських рішень;</p> <p>3 бали - здобувач вищої освіти отримує за розв'язані на практичних заняттях задачі у випадку вірної методики та незначних неточностей при розв'язанні, належного оформлення, що свідчить про достатній рівень здатності використовувати знання й практичні навички у фінансовій діяльності суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>2 бали - здобувач вищої освіти отримує за розв'язані на практичних заняттях задачі у випадку незначних неточностей при розв'язанні, що свідчить про достатній рівень здатності використовувати знання й практичні навички у фінансовій діяльності суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>1 бал – у випадку наявних методичних помилок у розв'язку або помилок в арифметичних розрахунках за правильної методики розв'язку;</p> <p>0 балів – у випадку неправильного розв'язку або його відсутності</p>
Підготовка рефератів	0-5	<p>5 балів – у випадку, коли робота відповідає всім критеріям щодо змісту й оформлення та здобувач вищої освіти здійснив її захист шляхом відповіді на всі питання викладача;</p> <p>4 бали – у випадку, коли робота відповідає всім критеріям щодо змісту й оформлення, але здобувач вищої освіти відповів не на всі питання викладача, чи у випадку позитивного захисту роботи, до якої є несуттєві зауваження по змісту та/або в якій присутні недоліки в оформленні;</p> <p>3 бали – у випадку захисту роботи, в якій витримані усі вимоги з оформлення, але до якої є значні зауваження щодо змісту;</p> <p>2 бали – у випадку захисту роботи, до якої є значні зауваження щодо змісту й оформлення;</p> <p>1 бал – у випадку подання роботи з суттєвими недоліками в змісті, її невідповідності вимогам щодо оформлення, відсутності відповідей на питання викладача по темі реферату;</p> <p>0 балів – у випадку відсутності реферату</p>
Виконання практичних	0-2	<p>2 бали - здобувач вищої освіти отримує за виконані домашні завдання у розрізі кожної теми у випадку правильного виконання практичних</p>

завдань		<p>завдань та належного їх оформлення, що свідчить про високий рівень здатності використовувати знання й практичні навички при організації фінансів суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>1 бал - здобувач вищої освіти отримує за виконані домашні завдання у розрізі кожної теми у випадку наявних незначних методологічних помилок при виконання домашніх завдань, що свідчить про середній рівень здатності використовувати знання й практичні навички щодо особливостей фінансів малих підприємств;</p> <p>0 балів – здобувач вищої освіти отримує за невиконані домашні завдання, що свідчить про відсутність знань з даної дисципліни</p>
Контрольна робота (2 теоретичні питання та 1 задача)	0-16	<p>3 бали – здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку повного та чіткого його розкриття, що свідчить про високий рівень розуміння сутності фінансів суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>2 бали – здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку наявності окремих недоліків чи неточностей у відповіді на теоретичне питання, що свідчить про середній рівень розуміння сутності фінансів суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>1 бал – здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку наявності суттєвих недоліків у відповіді чи фрагментарному розкритті теоретичного питання, що свідчить про наявність фрагментарних знань у сфері фінансової діяльності суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>0 балів – здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку відсутності правильної відповіді на теоретичне питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу у сфері фінансів діяльності суб'єктів малого підприємництва.</p> <p>8-10 бали – здобувач вищої освіти отримує за виконання задачі у випадку повністю правильної методики розв'язання, відсутності помилок в арифметичних розрахунках та належного її оформлення, що свідчить про високий рівень здатності використовувати знання й практичні навички щодо особливостей фінансів суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>7-5 бали – здобувач вищої освіти отримує за виконання задачі у випадку наявності арифметичних помилок чи недоліків у методиці розв'язання задачі, що свідчить про середній рівень здатності використовувати знання й практичні навички щодо особливостей фінансової діяльності суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>4-2 бали – здобувач вищої освіти отримує за виконання задачі у випадку наявності незначних помилок в методиці розв'язання задачі чи значної кількості арифметичних помилок, що свідчить про базовий рівень здатності використовувати знання й практичні навички щодо особливостей фінансів суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>1 бал – здобувач вищої освіти отримує за виконання задачі у випадку наявності суттєвих помилок у розв'язуванні задачі, що свідчить про наявність фрагментарних знань з фінансів малих підприємств;</p> <p>0 балів – у випадку відсутності належно оформлених розв'язаних задач, що свідчить про відсутність практичних навичок щодо фінансів діяльності суб'єктів малого підприємництва.</p>

**Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти
(заочна форма)**

Форма оцінювання	Граничні межі балів	Вимоги до знань та умінь
Опитування	0-5	<p>5 балів – у випадку правильної, повної й чітко викладеної відповіді, що свідчить про високий рівень знання та розуміння предметної області фінансової діяльності суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>4 бали – у випадку повного розкриття теоретичного питання, що свідчить про значний рівень розуміння сутності фінансів суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>3 бали – у випадку неповної, але в цілому правильної відповіді, що вказує на достатній рівень знань та розуміння предметної області фінансів суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>2 бали – у випадку наявності окремих недоліків чи неточностей у відповіді на теоретичне питання, що свідчить про середній рівень розуміння сутності фінансів суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>1 бал – у випадку наявності суттєвих недоліків у відповіді чи фрагментарному розкритті теоретичного питання, що свідчить про наявність фрагментарних знань у сфері фінансової діяльності суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>0 балів – у випадку відсутності правильної відповіді на теоретичне питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу у сфері фінансів діяльності суб'єктів малого підприємництва</p>
Виконання вправ на практичних заняттях	0-10	<p>9 – 10 балів за виконання задачі чи розв'язування практичної ситуації у випадку повністю правильної методики розв'язання, відсутності помилок в арифметичних розрахунках та належного її оформлення, що свідчить про здатність застосовувати практичні навички у фінансовій діяльності суб'єктів малого підприємництва, здатність обґрунтовувати вибір варіантів управлінських фінансових рішень;</p> <p>7 – 8 балів – у випадку наявності арифметичних помилок чи недоліків у оформленні методики розв'язання задачі, що свідчить про здатність застосовувати базові навички у сфері фінансів малих підприємств;</p> <p>4 – 6 балів – у випадку наявності незначних помилок в методиці розв'язання задачі чи значної кількості арифметичних помилок, що свідчить про володіння базовими технологіями у сфері фінансової діяльності суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>1 – 3 бали – у випадку наявності суттєвих помилок у розв'язуванні задачі, що свідчить про наявність фрагментарних знань з фінансів малих підприємств;</p> <p>0 балів – у випадку відсутності розв'язку задачі, що свідчить про відсутність практичних навичок у сфері фінансів суб'єктів малого підприємництва.</p>
Підготовка рефератів	0-20	<p>16-20 балів – у випадку, коли робота відповідає всім критеріям щодо змісту й оформлення та здобувач вищої освіти здійснив її захист шляхом відповіді на всі питання викладача;</p> <p>12-15 балів – у випадку, коли робота відповідає всім критеріям щодо змісту й оформлення, але здобувач вищої освіти відповів не на всі питання викладача, чи у випадку позитивного захисту роботи, до якої є несуттєві зауваження по змісту та/або в якій присутні недоліки в оформленні;</p>

		<p>9-11 балів – у випадку захисту роботи, в якій витримані усі вимоги з оформлення, але до якої є значні зауваження щодо змісту;</p> <p>5-8 балів – у випадку захисту роботи, до якої є значні зауваження щодо змісту й оформлення;</p> <p>1-4 бали – у випадку подання роботи з суттєвими недоліками в змісті, її невідповідності вимогам щодо оформлення, відсутності відповідей на питання викладача по темі реферату;</p> <p>0 балів – у випадку відсутності реферату</p>
<p>Виконання індивідуальних завдань (2 теоретичні питання та 1 задача)</p>	0-30	<p>8 – 10 балів за кожне теоретичне питання – у випадку повного та чіткого його розкриття, що свідчить про здатність застосовувати поглиблені знання в сфері фінансів суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>5 – 7 балів за кожне теоретичне питання – у випадку наявності окремих недоліків чи неточностей у відповіді на теоретичне питання, що свідчить про наявність базових знань у сфері фінансової діяльності суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>1 – 4 бали за кожне теоретичне питання – у випадку наявності суттєвих недоліків у відповіді чи фрагментарному розкритті теоретичного питання, що свідчить про наявність фрагментарних знань у фінансовій сфері малих підприємств;</p> <p>0 балів за кожне теоретичне питання – у випадку відсутності відповіді (правильної) на теоретичне питання, що свідчить про факт незасвоєння теоретичного матеріалу з фінансової діяльності суб'єктів малого підприємництва.</p> <p>9 – 10 балів за виконання задачі чи розв'язування практичної ситуації у випадку повністю правильної методики розв'язання, відсутності помилок в арифметичних розрахунках та належного її оформлення, що свідчить про здатність застосовувати практичні навички у фінансовій діяльності суб'єктів малого підприємництва, здатність обґрунтовувати вибір варіантів управлінських фінансових рішень;</p> <p>7 – 8 балів – у випадку наявності арифметичних помилок чи недоліків у оформленні методики розв'язання задачі, що свідчить про здатність застосовувати базові навички у сфері фінансів малих підприємств;</p> <p>4 – 6 балів – у випадку наявності незначних помилок в методиці розв'язання задачі чи значної кількості арифметичних помилок, що свідчить про володіння базовими технологіями у сфері фінансів суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>1 – 3 бали – у випадку наявності суттєвих помилок у розв'язуванні задачі, що свідчить про наявність фрагментарних знань з фінансової діяльності суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>0 балів – у випадку відсутності розв'язку задачі, що свідчить про відсутність практичних навичок у фінансовій сфері малих підприємств</p>
<p>Контрольна робота (2 теоретичні питання та 1 задача)</p>	0-20	<p>8 – 10 балів за кожне теоретичне питання – у випадку повного та чіткого його розкриття, що свідчить про здатність застосовувати поглиблені знання в сфері фінансів суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>5 – 7 балів за кожне теоретичне питання – у випадку наявності окремих недоліків чи неточностей у відповіді на теоретичне питання, що свідчить про наявність базових знань у сфері фінансової діяльності суб'єктів малого підприємництва;</p>

		<p>1 – 4 бали за кожне теоретичне питання – у випадку наявності суттєвих недоліків у відповіді чи фрагментарному розкритті теоретичного питання, що свідчить про наявність фрагментарних знань у фінансовій сфері малих підприємств;</p> <p>0 балів за кожне теоретичне питання – у випадку відсутності відповіді (правильної) на теоретичне питання, що свідчить про факт незасвоєння теоретичного матеріалу з фінансової діяльності суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>9 – 10 балів за виконання задачі чи розв'язування практичної ситуації у випадку повністю правильної методики розв'язання, відсутності помилок в арифметичних розрахунках та належного її оформлення, що свідчить про здатність застосовувати практичні навички у фінансовій діяльності суб'єктів малого підприємництва, здатність обґрунтовувати вибір варіантів управлінських фінансових рішень;</p> <p>7 – 8 балів – у випадку наявності арифметичних помилок чи недоліків у оформленні методики розв'язання задачі, що свідчить про здатність застосовувати базові навички у сфері фінансів малих підприємств;</p> <p>4 – 6 балів – у випадку наявності незначних помилок в методиці розв'язання задачі чи значної кількості арифметичних помилок, що свідчить про володіння базовими технологіями у сфері фінансів суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>1 – 3 бали – у випадку наявності суттєвих помилок у розв'язуванні задачі, що свідчить про наявність фрагментарних знань з фінансової діяльності суб'єктів малого підприємництва;</p> <p>0 балів – у випадку відсутності розв'язку задачі, що свідчить про відсутність практичних навичок у фінансовій сфері малих підприємств</p>
--	--	--

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120 год.

Кількість кредитів – 4,0

Форма семестрового контролю – залік

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим. Дисципліна, після вибору, є обов'язковою для вивчення та включається до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти. Здобувач вищої освіти повинен обов'язково бути присутнім на заняттях, а у випадку відсутності з будь-яких причин на занятті повинен ліквідувати заборгованість з лекційного та практичного матеріалу.

Здобувач вищої освіти під час навчального процесу та вивчення дисципліни повинен дотримуватись академічної доброчесності стосовно виконання самостійної роботи. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і

можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, що передбачені робочою програмою.

Здобувач вищої освіти повинен з'являтися на заняття за розкладом, вчасно (згідно розкладу занять) та завершувати його згідно графіку навчального процесу. Під час занять здобувач вищої освіти не повинен користуватись мобільним телефоном. Обов'язковим є виконання всіх практичних завдань. Якщо здобувач вищої освіти виконує практичне завдання несвоєчасно без поважних на те причин, то викладач приймає його в позаурочний час, знижуючи бали за виконання практичного завдання на 30 відсотків.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

1. Інформаційний контент навчальної дисципліни

Важливість вивчення навчальної дисципліни. Малий бізнес є структурним елементом ринкової економіки, її найчисленнішим і найпоширенішим сектором. Тому, у професійній підготовці майбутніх фінансистів, бухгалтерів, податківців, аудиторів, які працюють в ринкових умовах, опанування знань і навичок у сфері фінансів суб'єктів малого підприємництва набуває першочергового значення. Майбутні спеціалісти повинні володіти методами забезпечення фінансовими ресурсами діяльності малих підприємств; уміти знаходити резерви збільшення доходів, прибутків і рентабельності суб'єктів малого підприємництва; здійснювати контроль за ефективним розподілом і використанням фінансових ресурсів малих підприємств.

Сфера професійного використання знань навчальної дисципліни: керівник малого підприємства, фінансовий менеджер, фінансовий директор, кризи-менеджер, бухгалтер, аудитор, фінансовий аналітик, податківець, оцінщик вартості майна, керівник (спеціаліст) служби економічної безпеки підприємства, керівник (спеціаліст) консалтингової фірми.

Вивчивши дисципліну Ви зможете:

- визначати оптимальні внутрішні й зовнішні джерела фінансування діяльності малих підприємств;
- оцінювати вартість майна суб'єкта малого підприємництва;
- визначати суми платежів по податках і зборах;
- складати фінансові плани (бізнес-плани) діяльності суб'єктів малого підприємництва;
- здійснювати взаємовідносини з фінансовими органами, банками, партнерами по бізнесу, виробництву;
- визначати потребу в кредитах банку та оцінювати кредитоспроможність малого підприємства;

- оцінювати санаційну спроможність малого підприємства та прогнозувати можливе настання його банкрутства;
- визначати та аналізувати показники фінансової діяльності малих підприємств;
- розробляти заходи щодо фінансового оздоровлення суб'єктів малого підприємництва.

2. Перелік тем та анотації навчальної дисципліни:

Тема 1. Основи фінансів суб'єктів малого підприємництва. Поняття та особливості фінансів суб'єктів малого підприємництва. Державна підтримка малого бізнесу. Критерії прийняття фінансових рішень на малих підприємствах. Сутність і функції фінансів суб'єктів малого підприємництва. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи на малих підприємствах. Зміст та завдання управління фінансами підприємств малого бізнесу.

Тема 2. Фінансування суб'єктів малого підприємництва. Фінансування суб'єктів малого підприємництва за рахунок внутрішніх джерел фінансування. Самофінансування суб'єктів підприємництва: приховане самофінансування; тезаврація прибутку. Фінансування суб'єктів малого підприємництва за рахунок запозичених ресурсів. Позичковий капітал підприємства, його ознаки та складові. Довгострокові та короткострокові банківські кредити. Практична робота із залучення банківських кредитів. Кредитоспроможність підприємства. Кредитне забезпечення суб'єктів малого підприємництва.

Тема 3. Оцінка вартості бізнесу. Необхідність, завдання і принципи оцінки вартості малого підприємства. Оцінка вартості капіталу підприємства. Методичні підходи до оцінки вартості суб'єктів малого підприємництва. Дохідний підхід в оцінці вартості підприємства. Майновий (витратний) підхід в оцінці вартості малих підприємств. Оцінка вартості малих підприємств на основі ринкового підходу. Практична робота з оцінки вартості суб'єктів малого підприємництва.

Тема 4. Фінансове планування на малих підприємствах. Розробка фінансової стратегії підприємств малого бізнесу. Зміст, завдання та методи фінансового планування. Зміст фінансового плану малого підприємства та порядок його складання. Зміст і значення оперативного фінансового планування. Порядок складання бізнес-плану суб'єкта малого підприємництва.

Тема 5. Оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Сутність оподаткування підприємств малого бізнесу. Види податків, що сплачуються суб'єктами малого підприємництва та їх вплив на фінансово-господарську діяльність підприємства. Оподаткування підприємств малого бізнесу, що перебувають на загальній системі оподаткування. Сутність та порядок дії спрощеної системи оподаткування. Необхідність та методи визначення податкового тягаря для малих підприємств. Податкове планування на підприємствах малого бізнесу.

Тема 6. Особливості обліку та аналізу суб'єктів малого підприємництва. Особливості організації бухгалтерського обліку суб'єктів малого підприємництва. Спрощена форма організації бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності на малих підприємствах. Особливості аналізу фінансового стану малих підприємств, його необхідність і значення. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану суб'єктів малого підприємництва. Аналіз ліквідності та

платоспроможності малих підприємств. Аналіз фінансової стійкості суб'єктів малого підприємництва. Порядок здійснення комплексної оцінки фінансового стану підприємств малого бізнесу.

Тема 7. Фінансове інвестування суб'єктів малого підприємництва. Поняття та сутність фінансових інвестицій. Довгострокові фінансові інвестиції. Поточні фінансові інвестиції. Оцінка доцільності фінансових інвестицій. Оцінка доцільності вкладень в інвестиції з фіксованою ставкою дохідності. Методи оцінки інвестиційних проектів. Відображення вартості фінансових інвестицій у фінансовій звітності малих підприємств.

Тема 8. Ризики та страхування в малому бізнесі. Сутність та види підприємницьких ризиків у малому бізнесі. Функції підприємницьких ризиків та їх ідентифікація. Класифікація фінансових ризиків. Управління фінансовими ризиками на малих підприємствах. Сутність та необхідність страхування в малому бізнесі. Організація страхової діяльності на малих підприємствах.

Тема 9. Фінансова санація та банкрутство малих підприємств. Фінансова санація малих підприємств, її економічний зміст та порядок проведення. Фінансова криза на підприємстві: симптоми та фактори, що її спричиняють. План санації суб'єктів малого підприємництва. Аналіз причин кризи, сильних і слабких місць на підприємстві. Економіко-правові аспекти санації та банкрутство малих підприємств. Приховане, фіктивне та зумисне банкрутство. Судове врегулювання господарських спорів. Порядок оголошення суб'єкта малого підприємництва банкрутом. Задоволення претензій кредиторів. Фінансова санація на ухвалу господарського суду. Мирова угода.

3. Вимоги до написання рефератів

Реферат – одна з форм самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Мета реферату – закріплення та поглиблення теоретичних і практичних знань, отриманих здобувачем вищої освіти в процесі вивчення окремих тем. Написання реферату дає можливість здобувачу вищої освіти навчитися самостійно працювати з різними інформаційними джерелами, інтерпретувати матеріали періодичної літератури, глибше вивчати основні проблеми та особливості фінансової санації та банкрутства підприємств.

Обсяг реферату має бути в межах 10-15 сторінок стандартного формату. Робота над рефератом включає такі етапи: вибір теми, підбір спеціальних літературних джерел та фактичного статистичного матеріалу; консультація з викладачем; передача реферату викладачу для оцінювання або на основі матеріалів реферату зробити усний виступ перед здобувачами вищої освіти всієї групи. Літературу з теми реферату здобувач вищої освіти підбирає самостійно, використовуючи для цього бібліотечний каталог. Консультацію з питань підбору літератури здобувач вищої освіти може отримати у викладача чи у працівників бібліотеки. Особливу увагу слід звернути на спеціальну літературу, що стосується теми, періодичні видання (газети, журнали), наукові статті, передовий вітчизняний і зарубіжний досвід. Слід уникати в роботі книжкових висловів і фраз. Необхідно самостійно формулювати свої думки, не допускати повторень, уважно стежити за тим, щоб у роботі не було суперечностей між окремими її положеннями.

4. Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Загальна сума балів за всі види навчальної роботи	Оцінка ЄКТС	Оцінка за 2-х бальною шкалою
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	
35 – 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1 – 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Презентація навчальної дисципліни

Рекомендовані джерела інформації:

Основні

1. Аранчій В. І., Чумак В. Д., Бражник Л. В. Фінанси підприємств : навч. посіб. Полтава : РВВ ПДАА, 2018. 350 с.

2. Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2014-2024 роки. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.08.2013 № 641-р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/641-2013-p>.

Допоміжні

1. Дивеєв-Кириленко О. Р. Проблеми розвитку малого і середнього бізнесу в Україні : монографія М-во освіти і науки України, Терноп. нац. екон. ун-т. 2-ге вид. випр. і доповн. Т. : ТНЕУ, 2013. 255 с.

2. Карамишева Г. М., А. Г. Новікова. Проблеми кредитування малого та середнього бізнесу в умовах посткризового стану економіки. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 1. С. 34–38.

3. Зоря С. П., Чумак В. Д., Мисник Т. Г. Особливості функціонування страхового ринку в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. № 12. Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua>.

4. Мисник Т. Г., Зоря С. П., Чумак В. Д. Теоретичні аспекти фінансових ризиків та управління ними. *Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки»*. 2018. № 4. С. 92–99.

5. Мочерний С. В. Основи підприємницької діяльності : навч. посіб. для студ. вищих навч. Закладів. К. : Видавничий центр «Академія», 2011. 279 с.

6. Фастовець А. А., Фисун І. В. Фінанси малого бізнесу : навч. посіб. К.: Кондор Видавництво, 2013. 302 с.
7. Чумак В. Д., Дорошенко О. О., Кіріченко Н. О. Оцінка неплатоспроможності підприємств при загрозі банкрутства. *Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки»*. 2019. – № 3. – С. 130–137.
8. Чумак В. Д. Організація фінансово-аналітичної роботи суб'єктів малого підприємництва. *Розвиток підприємницької діяльності в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів* : матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Хеослн, 18-19 квітня 2019 р. Херсон, 2019. С. 193–195.
9. Чумак В. Д., Шишацька Е. В. Проблеми розвитку малого підприємництва в Україні. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали VII всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених, м. Полтава, 29 жовтня 2020 р. Полтава, 2020. С. 155–157.
10. Чумак В. Д., Безкровний О. В. Соціальний захист членів особистих селянських господарств: сучасні проблеми здійснення та перспективи удосконалення. *Економіка та сучасний менеджмент: теоретичні підходи та практичні аспекти розвитку* : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 12 грудня 2020 р. Київ, 2020. С. 156–158.
11. Чумак В. Д., Безкровний О. В. Оподаткування особистих селянських господарств: сучасні реалії та перспективи розвитку. *Інфраструктура ринку*. 2020. № 49. URL: <http://market-infr.od.ua/uk/49-2020>.
12. Чумак В. Д. Планування та управління грошовими потоками суб'єктів підприємництва. *Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору* : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 24 березня 2021 р. Полтава, 2021. С. 391–394.
13. Чумак В. Д., Бражник Л. В. Фінансово-аналітична робота на малих підприємствах та напрями її удосконалення. *Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю* : матеріали III міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 21 квітня 2021 р. Полтава, 2021. С. 651–655.
14. Чумак В. Д. Управління дивідендною політикою підприємства. *Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах*: матеріали III міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Полтава, 15-16 квітня 2021 р. Полтава, 2021. С. 283–286.
15. Чумак В. Д., Голіченко В. О. Організація та значення фінансово-аналітичної роботи на малому підприємстві. *Innovations and prospects of world science*: матеріали III міжнар. наук.-практ. конф., м. Ванкувер, Канада, 4-6 листопада 2021 р. Ванкувер, 2021. С. 821–826.
16. Чумак В., Норка А., Сутність та проблеми функціонування суб'єктів малого підприємництва. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали VIII всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених, м. Полтава, 28 жовтня 2021 р. Полтава, 2021. С. 91–93.
17. Nekrasenko, L., Pittman, R., Doroshenko, O., Chumak, V., Doroshenko, A. (2019). Grain logistic sin Ukraine: themain challenges and effective ways to reach sustainability. *Economic Annals-XXI*, 178(7-8), 70-83.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт журналу «Дебет-кредит»: <http://dtkr.com.ua/?lang=ukr>.
2. Офіційний сайт журналу «Економіка АПК»: <http://eapk.org.ua/>.
3. Офіційний сайт журналу «Облік і фінанси»: <http://www.afj.org.ua/>.
4. Офіційний сайт журналу «Фінанси України»: <http://fu.minfin.gov.ua/>.
5. Сайт Верховної Ради України: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>.
6. Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
7. <http://www.dkrp.gov.ua/> Офіційний сайт Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва.